

Projectbeschrijving Natuurontwikkelingsproject Torenveen

1. Inleiding

Momenteel vindt er in het kader van een ICES-natte natuur subsidie (project A2-11602) en met steun van HDL en het Waterschap Hunze en Aa's een onderzoek plaats naar de mogelijkheden voor natuurontwikkeling in het deelgebied Torenveen-Bonnerklap van het Hunzedal. Het ligt in de verwachting dat dit projecplan in juli 2004 wordt opgeleverd. Voor het deelgebied Torenveen is de uitwerking op het niveau van bestek en begroting gevraagd. Het DLG en HDL is, onder begeleiding van de kavelruiladviescommissie van het Hunzeproject, bezig om via kavelruil een gesloten eigendom in het Torenveen te realiseren. In september 2005 zal dat duidelijk zijn waarna de weg voor inrichting van ca. 135 ha vrij is. Zie voor de opzet het bijgevoegde Grontmij rapport en de situatiekaart.

2. Huidige situatie

Het Torenveen is momenteel goeddeels in gebruik als agrarisch gebied (grasland en akkerbouw). Er liggen een paar bosjes in van SBB die eind 2004 in erfpacht komen bij HDL. Het ligt in de bedoeling om alleen werken uit te voeren op gronden van HDL. In de huidige situatie is tot najaar 2004 sprake van eigendom en beheer bij diverse boeren. Onze plannen zijn al in februari 2003 aan alle betrokken eigenaren en grondgebruikers in Gieterveen toegelicht. En positief ontvangen. Het projectgebied is gelegen langs de Hunze. Tussen Gasselternijveen en de Hunzeweg ten zuiden van Gieterveen. Zie de bijgevoegde schetskaart in het Grontmij rapport en enige foto's van de bestaande situatie

Als knelpunt kan worden aangegeven dat in het kader van het realiseren van het Hunzeproject, de natte-as van de EHS het Gebiedsplan Drenthe, betere waterconservering, -berging en -zuivering, het streven is gericht op het realiseren van natte natuur op dit landbouwgebied. Verder is er sprake van droogleggingsproblemen op landbouwgronden rond het NO-project . Ca. 10 ha voldoet niet aan de norm bij 50% afvoer van de Hunze. Ca. 110 ha bij 100% afvoer.

3. Toekomstige situatie

Het ligt in de bedoeling om de Hunze over 3,5 km opnieuw te laten meanderen. Er zullen kaden aangebracht worden waardoor het gebied bij hoge afvoeren weer kan inunderen. Verder zullen hoogten geaccentueerd worden, laagten gerealiseerd, 2 grote stuwen door vispassages vervangen en enige zuiveringsmoerasjes aangelegd. Om negatieve beïnvloeding van het omringende landbouwgebied te voorkomen en de gewenste droogleggingsnorm kunnen realiseren zullen buiten de kaden nieuwe leidingen en kunstwerken worden aangelegd waardoor de gronden meer stroomafwaarts af kunnen wateren op de gewenste peilen waarbij de omringende landbouwgronden de gewenste drooglegging krijgen.

Het eindresultaat zal zijn een meanderende Hunze in een natuurlijker beekdallandschap. Het streven is erop gericht dat uitsluitend gronden in eigendom en beheer bij HDL binnen het project vallen. HDL zal, samen met het Waterschap Hunze en Aa's voor beheer en onderhoud zorgen. Zie ook de bijgevoegde schetstekening.

Doordat de beide stuwen H1 en H2 verwijderd en voor vis passeerbaar gemaakt worden ontstaat een peilprobleem in de Hunze. Doordat de lage winterpeilen in de Hunze gaan gelden, noodzakelijk vanuit de eis van de landbouw, wordt een sterke verdroging opgeroepen. Om dit op te vangen is Ca. € 1.035.000,-- aan extra maatregelen nodig om de waterschapsleidingen langs het gebied verder stroomafwaarts op een lager pand te leiden.

4. Planning

Pas na september 2004 zal precies duidelijk zijn hoe de eigendomssituatie eruit ziet. Vervolgens zullen, indien de financiering rond is de aanlegvergunning bij het Waterschap en de bestemmingsplanwijziging bij de gemeente gerealiseerd moeten worden. Naar verwachting zal het project niet eerder dan het eerste kwartaal van 2005 kunnen starten. Oplevering moet uiterlijk maart 2006 gerealiseerd zijn.

5. Kosten

Een sluitende projectbegroting kan pas medio zomer 2006 geleverd worden. Uitgegaan wordt van een kostprijs van € 12.000,- per ha voor de natuurontwikkeling. Zowel de kostprijs als het betrokken aantal hectares staat dus nog niet vast. Het globale begrotingsbedrag bedraagt € 1.620.000,-. Verder is voor € 1.035.000,- aan maatregelen geraamd om de drooglegging voor de landbouw te verbeteren. In totaal € 2.655.000,-

6. Financiën

- POP	25 %	€ 663.750,00
- SGB	37,5 %	€ 995.625,00
- Provincie	18,75%	€ 497.812,50
- Waterschap Hunze en Aa's	13,75%	€ 365.062,50
- HDL/particuliere middelen	<u>5 %</u>	<u>€ 132.750,00</u>
	100 %	€2.655.000,00

7. Uitwerking indicatoren

- Meandering 3,5 km beek en aanleg 7 km kade
- Aanleg 2 zuiveringsmoerassen (3 ha)
- Inrichting 135 ha EHS-gebied (natte as)
- Realiseren van 135 ha overstromingsgebied (waterberging/conservering)
- Vervangen 2 grote stuwen door vispassages
- Mogelijk maken van wandel- en kanorecreatie
- Verbeteren droogleggingsnorm 110 ha landbouwgebied

De belangrijkste effecten betreffen die op de waterhuishouding. Door meandering en de aanleg van kaden is zowel het vasthouden van water in neerslagarme perioden als het bergen bij neerslagrijke perioden via inundatie verbeterd. Door het leiden van landbouwwater door moerasjes (helofytenfilter) en de toegenomen biologische zuivering in de beek en de nevengeulen en laagten, zal de waterkwaliteit verbeteren. Door het vervangen van 2 grote stuwen door vispassages wordt vis migratie mogelijk hetgeen de levensgemeenschap in positieve zin verbeterd. Door inrichting van 135 ha beekdallandschap (EHS/natte natuur) wordt een positieve invloed op natuur en landschap gerealiseerd. Toerisme en recreatie maar ook de leefbaarheid wordt gestimuleerd via het landschap en de nieuwe routes.

Mogelijk negatieve effecten betreffen de functiewijziging in natuur ten opzichte van de landbouw. Via kavelruil wordt dit voor de blijvende agrarische bedrijven opgevangen door het verbeteren van de bedrijfsstructuur. Verder wordt gegarandeerd dat er geen negatieve ontwikkelingen ten opzichte van de landbouwpeilen zal optreden. De situatie wordt zelfs aanmerkelijk verbeterd.

Natuurontwikkeling
Torenveen en Bonnerklap

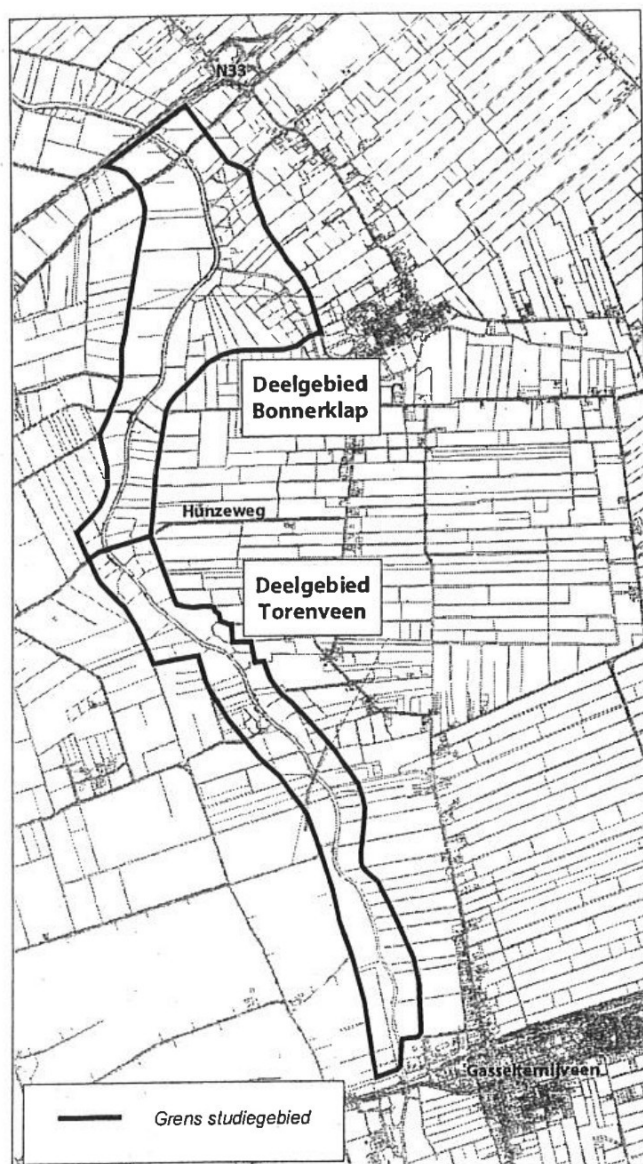
Inleiding

- 1 **Topografische situatie**
Kaart: situatie met begrenzing en nutsleidingen dd 13 februari 2004
- 2 **Oppervlaktewaterhuishouding**
 - notitie Oppervlaktewaterhuishouding dd 16 februari 2004
 - kaart 1: Waterhuishoudkundig systeem dd 12 november 2003
 - kaart 2: Beïnvloedingsgebieden Hunze dd 16 januari 2004
 - kaart 3: Berekende waterstanden huidige situatie dd 16 januari 2004
 - kaart 4: Berekende drooglegging bij 1,2 l/s.ha dd 16 januari 2004
 - kaart 5: Berekende drooglegging bij 2,0 l/s.ha dd 16 januari 2004
- 3 **Geohydrologie**
 - notitie Geohydrologie dd 16 februari 2004
 - kaart 2A: GLG ten opzichte van maaiveld dd 13 februari 2004
 - kaart 2B: GHG ten opzichte van maaiveld dd 13 februari 2004
 - kaart 3: Kwel en infiltratie
 - kaart 4A: Beïnvloedingsgebieden Hunze in de winter dd 16 januari 2004
 - kaart 4B: Beïnvloedingsgebieden Hunze in de zomer dd 16 januari 2004
- 4 **Waterkwaliteit**
Verkenning waterkwaliteit dd 16 februari 2004
- 5 **Bodemopbouw en geomorfologie**
- 6 **Archeologie**
 - Bureaustudie archeologie dd 25 november 2003
 - kaart: Vindplaatsen en aandachtsgebieden dd 25 november 2003
- 7 **Cultuurhistorie, landschap en recreatie**
 - notitie Cultuurhistorie, landschap en recreatie dd 16 februari 2004
 - kaart: Gewenste ruimtelijke structuur dd 24 november 2003
- 8 **Ecologie en vismigratie**
 - notitie Ecologie dd 16 februari 2004
 - notitie Vismigratie dd 16 februari 2004
- 9 **Grondmechanisch en milieuhygiënisch onderzoek**
- 10 **Dwarsprofielen en kadeprofielen**
- 11 **Schetsontwerp Torenveen en Bonnerklap**
 - Toelichting op het schetsontwerp dd 16 februari 2004
 - kaart: Schetsontwerp dd 16 februari 2004
- 12 **Plantekening en budgetraming Torenveen**

Inleiding

In opdracht van de Stichting Het Drentse Landschap stelt Grontmij Drenthe een natuurontwikkelingsplan op voor middenloop van de Hunze. Het project is genoemd naar de streeknamen Torenveen en Bonnerklap en omvat het gebied tussen Gasselternijveen en de N33. De Hunzevisie van 1995 vormt de basis voor de planvorming. In het hoofdstuk Bonnerklap van de Hunzevisie worden de ontwikkelingsmogelijkheden van de middenloop van de beek beschreven.

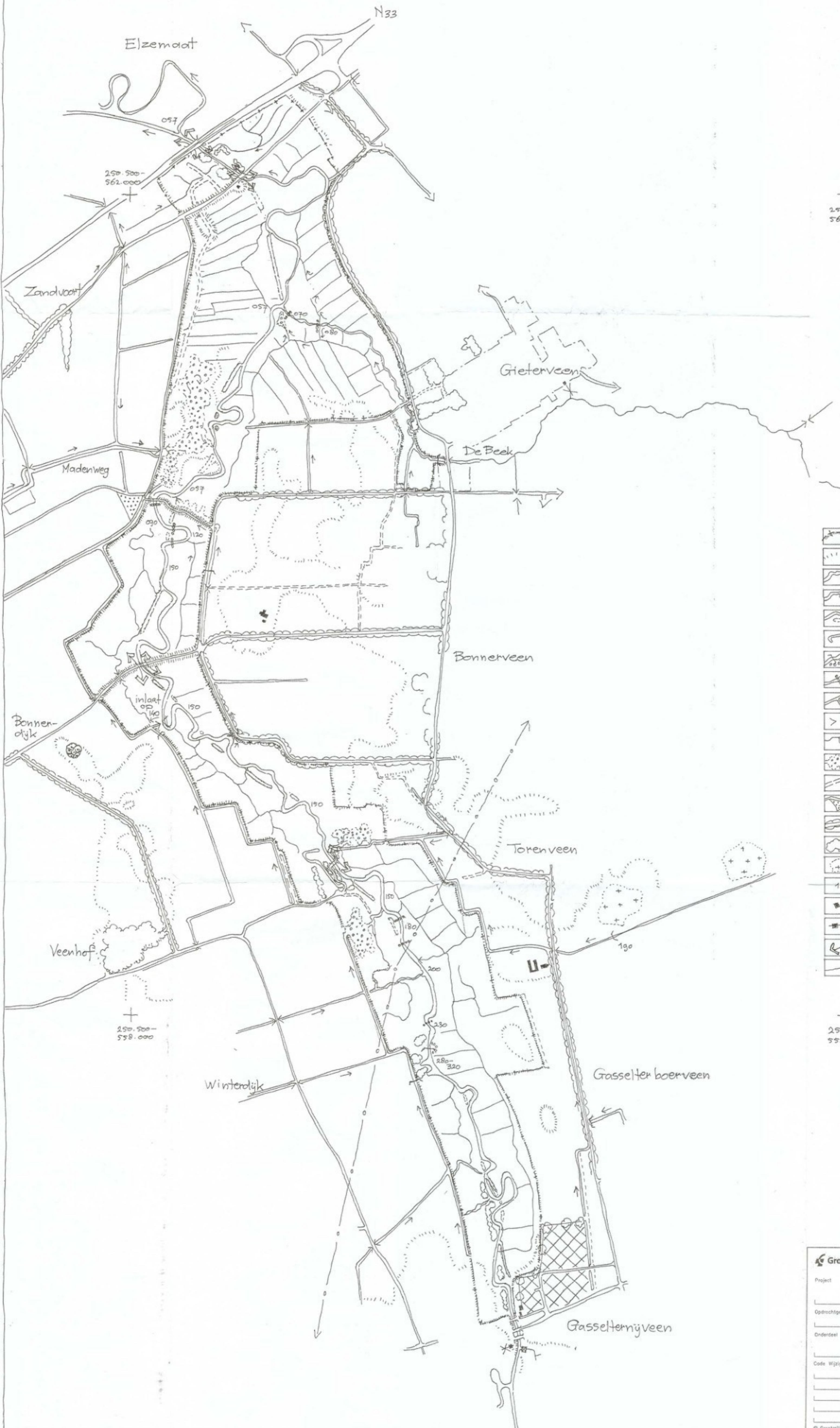
Onderscheid wordt gemaakt tussen het studiegebied en de deelgebieden. Het studiegebied omvat het gehele traject tussen Gasselternijveen en de N33. Er worden twee deel- of plangebieden onderscheiden: Torenveen en Bonnerklap. De brug in de weg Hunzeweg/Bonnerdijk vormt de scheiding tussen beide deelgebieden.

Voor het studiegebied wordt een schetsontwerp voor natuurontwikkeling vervaardigd. Aan dit plan ligt onderzoek naar de topografie, oppervlaktewaterhuishouding, geohydrologie, waterkwaliteit, bodemopbouw en geomorfologie, archeologie, landschap en cultuurhistorie, ecologie en bestaande nutsleidingen ten grondslag. Vanuit het schetsontwerp kan het definitief ontwerp worden ontwikkeld.

Grontmij maakt binnen haar opdracht een definitief ontwerp voor het deelgebied Torenveen. Hiertoe wordt aanvullend onderzoek verricht naar de waterkwantiteit, archeologie, delfstoffen en er wordt grondmechanisch, landmeetkundig en milieuhygiënisch onderzoek verricht. Op basis van de resultaten van dit aanvullend onderzoek wordt het definitief ontwerp met een globale kostenraming voor de uitvoering opgesteld.

Deze werkmap bevat de resultaten van de deelstudies, die worden vastgelegd in sobere notities en rapporten. Uiteindelijk wordt een beknopt eindrapport vervaardigd, waarin een verantwoording van de verrichte werkzaamheden is beschreven. Het eindrapport geeft een samenvatting van de resultaten van de deelstudies en het definitief ontwerp wordt toegelicht. De gemaakte keuzen worden beschreven en gemotiveerd. De werkmap met de deelstudies vormt een bijlage bij het eindrapport.

254.000-
562.000

250.500-
558.000

254.000-
558.000

VERKLARING

- begrenzing studie- en plangebied. Plaatselijk uit te voeren als lage kade
- hogere delen in het gebied (relief-overgang)
- nieuw te graven Hunzelooop (situatie 1800-1950)
- benedenstrooms aangekoppelde gedeelten van de gekanaliseerde loop (moeras/plaaiplaats)
- geïsoleerde gedeelten van de gekanaliseerde loop (moerassige laagten of poelen)
- niet aangepaste vroegere loop - te handhaven en uitbreiden. Specifieke natuurwaarden, te handhaven stuw en te maken vistrap
- te maken vistrappen als vervanging van benedenstroomse stuw
- bestaande (==) en nieuw (=) te maken hoofdwatgang in agrarisch gebied, met stromingsverplaatst waterinlaatpunt
- richting (2 stuks) vanuit Hunze naar agrarisch gebied
- ondiepe greppels en plaatselijk slenken (situatie 1800-1950)
- moerasgebied als filter van water uit agrarisch gebied. Tevens paaiplaats (te herstellen) vroegere ontsluitingsweg (hogere gronden en recreatief medegebruik te kappen bosje. Informatiepunt, beperkt parkeren en pick-nick)
- opgaande wegbeplanting (bestaand)
- opgaande boomgroep of bosje (bestaand)
- eventueel op te hogen laaggelegen agrarische gronden (aan dichtsgebied)
- waterpeilen ten opzichte van NAP (+)
- 190
- bebouwing direct in/bij beekdal
- markante stellingmolen
- herinrichten belangrijke ecologische verbinding bij bestaande infrastructuur
- hoogspanningstrace

Grontmij
 Advies & Techniek bv
 Vestiging Drenthe
 Stationsplein 12
 Postbus 29
 9402 AA Assen
 Telefoon (0922) 33 88 99
 Telefax (0922) 33 08 67

Project: Natuurontwikkeling Torenveen-Bonnetklap
 Opdrachtgever: Stichting Het Drentse Landschap
 Onderdeel: Schetsontwerp

Code	Wijziging	Datum	Ont.	Cont.	Acc.	Projectnummer	Tekeningnummer	Bijlage in bladen, blad
						137801	01-03-0928	
							Formaat	Schaal
							A0x80	1:10.000
						Ont. Cont. Accoord	Datum	Plenaam
						Rb Rb	24-11-2003	

© Grontmij 2003. Alle rechten voorbehouden.